

Begrenset bankgaranti

Den høye norske innskuddsgarantien skal sikre et trygt og stabilt bankvesen, og er støttet av alle partiene på Stortinget.

Mindre mynt. Den norske garantiordningen for bankinnskudd kan bli under halvparten av det den er i dag (Foto: EU.)

Skulle en bank i Norge få økonomiske problemer og ikke kunne gjøre opp for seg, sikrer den såkalte innskuddsgarantiordningen at vi som har penger i banken får tilbakebetalt inntil 2 millioner kroner. Har du penger i flere banker gjelder ordningen inntil 2 millioner per bank. Det er svært få som har større bankinnskudd enn det, og ordningen gir derfor god sikkerhet for pengene.

EUs innskuddsgarantidirektiv fastsetter at bankkunder skal være garantert å få tilbake inntil 100 000 euro (ca 800 000 kroner), altså under halvparten av dagens norske garanti. Regelverket skal som utgangspunkt også gjelde for Norge gjennom EØS-avtalen.

I forbindelse med finanskrisen hevet EU i 2009 dekningsbeløpet fra 20 000 euro (direktiv 2009/14/EF, som endret direktiv 94/19/EF). Samtidig som beløpet fra 1. januar 2011 ble 100 000 euro, ble ordningen også fullharmonisert. Mens det tidligere hadde vært opp til hvert enkelt EU/EØS-land å ha bedre dekningsordninger, fjernet direktivet nå denne fleksibiliteten og fastsatte 100 000 euro som både minimums- og maksimumsbeløp.

Dette endringsdirektivet er ennå ikke tatt inn i EØS-avtalen, særlig på grunn av motstand fra Norge som ønsker å beholde garantien på 2 millioner.

I juli 2010 la EU-kommisjonen frem et nytt forslag til endringer i innskuddsgarantidirektivet (KOM(2010) 368). Det gjelder blant annet ubetalingstid, størrelsen på garantifondene og finansieringen av fondene. Forslaget stadfester også at dekningsbeløpet fullharmoniseres. Da direktivet ble endret i 2009 ble det lagt opp til at EU-kommisjonen skulle vurdere virkningene av harmoniseringen ut fra forhold som forbrukervern og finansiell stabilitet. Kommisjonen mener landene ikke skal ha adgang til å innføre eller opprettholde høyere sikringsbeløp.¹ Ulike ordninger vil

Nr. 1, januar 2011

Forfatter: Morten Harper, utredningsleder i Nei til EU.

Kategori:
EØS

Stikkord:
- Bankinnskudd
- Maksimumsdirektiv
- Vetorett

Bakgrunn:
EUs innskuddsgarantidirektiv (94/19/EF, endret av direktiv 2009/14/EF) fastsetter at bankkunder skal være garantert å få tilbake inntil 100 000 euro (ca 800 000 kroner) om en bank går konkurs eller lignende. Den norske garantien er 2 millioner kroner. Direktivet er et maksimumsdirektiv, som betyr at landene ikke kan ha andre regler. EU har til behandling en endring av direktivet, men mye tyder på at Norge ikke kan opprettholde den gunstigere innskuddsgarantien om direktivet tas inn i EØS-avtalen.

forstyrre den frie konkurransen, mener EU-kommisjonen. Forslaget er til behandling i EU-parlamentet og Ministerrådet. Parlamentets finanskomite anbefalte i mai 2011 at innskuddsgarantien på 100 000 opprettholdes, men at det åpnes for å videreføre eksisterende nasjonale ordninger med andre innskuddsgarantier. Ministerrådet har ikke avklart sin holdning. Den norske regjeringen har ved flere anledninger lagt frem sitt syn overfor EU-parlamentarikere, EU-lands regjeringer og EU-kommisjonen.

Panikk som knekker bankene

Finansminister Sigbjørn Johnsen begrunner behovet for den norske bankgarantien slik i et brev til EU-kommisjonen:

«Det er svært viktig å beholde den norske innskuddsgarantiordningen. Den bidro til at det ikke ble panikk blant norske innskytere under finanskrisen høsten 2008, og at det derfor heller ikke ble noen kundeflukt blant innskytere i norske banker. Dette er et viktig tiltak for å sikre folks trygghet for egne sparepenger, og tilliten til banksystemet i Norge.»²

Ordningen skal altså ikke bare sikre at den som har mye penger i banken skal være trygg, men sikre stabiliteten i finanssystemet. Den høye innskuddsgarantien som et vern mot uro og panikk blant bankkundene fremheves også i Finanskriseutvalgets utredning fra januar 2011³. Utvalget peker på at ordningen reduserer faren for situasjoner der en stor andel av kundene i en bank samtidig ønsker å ta ut innskuddene av frykt for at de ikke er trygge i banken. Et slikt «bank run» vil, selv om bankens økonomiske situasjon i utgangspunkt er solid, føre til at banken ikke kan gjøre opp for seg, siden ingen banker har nok likvide midler til å utbetale alle innskuddene på kort varsel.

Samlet Storting for norsk ordning

Det var i 1996 at den gjeldende norske ordningen for bankinnskudd ble vedtatt. Ingen partier på Stortinget har siden tatt til orde for å redusere garantibeløpet på 2 millioner.

Finansminister Sigbjørn Johnsen og regjeringen har bred støtte for motstanden mot å redusere garantien til EUs nivå. Ved behandlingen av Finansmarkedsmeldingen for 2009 uttalte en samlet finanskomite på Stortinget: «Komiteen gir sin klare tilslutning til regjeringens arbeid med å sikre at den norske innskuddsgarantiordningen kan beholdes som i dag»⁴.

Nei til EU mener regjeringen må være klar til å bruke veto retten i EØS dersom EU vil påtvinge Norge et innskuddsdirektiv som ikke gjør det mulig å beholde dagens norske bankgaranti

Noter

1) EU-kommisjonen har foreslått at medlemslandene kan fastsette høyere dekningsbeløp for innskudd knyttet til eiendomstransaksjoner og «særskilte livshendelser», så fremt dekningen er begrenset til 12 måneder.

2) Regjeringen.no 06.10.2010: «Vil beholde norsk innskuddsgarantiordning», <http://www.regjeringen.no/nb/dep/fin/aktuelt/nyheter/2010/vil-beholde-norsk-innskuddsgarantiordnin.html?id=620443>

3) NOU 2011: 1 *Bedre rustet mot finanskriser. Finanskriseutvalgets utredning*. Avgitt til Finansdepartementet 25. januar 2011.

4) Gjengitt i Regjeringen.no 06.10.2010: «Vil beholde norsk innskuddsgarantiordning».